

maatte kunne gaa den Vej, som saa mange andre Steder. Men der er den Omstændighed herved, at de fleste af de Lande, hvor borgerligt Ægteffab er indført, ere katolske Lande. Her staa Kirke og Stat over for hinanden, saa der er det rimeligt, at Staten maa værne om sine Interesser ved Ægteffabets Indstiftelse, ligesom Kirken har Ret og Midler til at værne om sine Rettigheder. I Tyskland er Forholdet netop det, at det var under Kulturkampen i Begyndelsen af 70-erne, at man var naaet til fra Statens Side at indføre civile Ægteffaber, som Middel mod Katolicismens Fremtrængen, og det var kun som Nødværge mod Kirken, man gjorde det. Det vil paa ingen Maade kunne paastaas, at man i Tyskland er tilfreds med den bestaaende Ordning, der maa betragtes som en Nødstilstand. Det er derfor ogsaa denne Betragtning om Statens Forhold over for Kirken, der maa lede til her hos os paa det bestemteste at modsætte sig Indførelsen af tvungent borgerligt Ægteffab, naar der ikke leevnes Kirken fuld Frihed til at ordne sit Forhold over for de Ægteffaber, der ikke søge kirkelig Indvielse. Dette Hensyn tager Lovforslaget ikke paa noget Punkt. Lovforslaget henviser dem, der ønske kirkelig Indvielse af borgerligt Ægteffab, til den Præst, der vil være villig til at indvie dette Ægteffab, idet det hjemler Ret for enhver Præst i Folketirken til kirkeligt at indvie Ægteffabet, men der er ikke nogen som helst Præst, der er forpligtet i saa Henseende. Der burde Forholdet være det, at det overlodes Kirken, efter at den kirkelige Indvielse er bleven et rent kirkeligt Anliggende, at foreskrive de Betingelser, under hvilke kirkelig Indvielse kunde opnaas, og tillige at foreskrive Pligten og Retten for Folketirkens Præster til at fungere ved Indvielsen. Men paa dette Punkt tager Lovforslaget tværtimod aldeles intet Hensyn til Kirkens Stilling. Fra hvilken Side jeg saaledes betragter Lovforslaget, forekommer det mig ganske umuligt at tiltræde det, og som jeg ogsaa i Folketinget har erklæret, ser jeg mig ikke i Stand til at støtte dette Forslags Fremme paa noget som helst Stadium.

S. Jensen: Det forekommer mig, at den højtærede Kirke- og Undervisningsminister (Bardenfleth) brugte et Par lidt for stærke Udtryk. Han udtalte, at der blandt den almindelige Befolkning ikke var Trang til dette Forslag. Det tror jeg er for stærkt et Udtryk. Skal „almindelig“ tages saa vidt og bredt, at man mener, at alle skulle føle Trang, saa har den højtærede Minister

Ret; men saa gad jeg se, om vi nogen Sinde kunde gennemføre et Lovforslag. Jeg har endnu aldrig, i den Tid jeg har levet, set, at man kunde faa alle Hoveder under en Hat, at alle have haft samme Mening. Derimod er jeg sikker paa, og ved af Erfaring, at der i store Kredse af Befolkningen er Trang til at komme bort fra de nuværende kirkelige Ægteffaber og over til de borgerlige. Den højtærede Minister udtalte dernæst, at dette Forslags Gennemførelse vilde vække Forundring og Forargelse. Na ja, visse Steder tror jeg det nok; men paa andre Steder vil det derimod vække ubetinget Glæde, at vi saa denne Forandring, det er aldeles vist, og det vil særlig blive i de kirkelig interesserede Kredse. Det er en Erfaring, jeg har gjort før her, at Landstinget, naar det vil modsætte sig et eller andet Lovforslag, giver sig til at overveje, om der er Trang, og om Trangen er bred og dyb nok; og naar der saa efterhaanden er fremkommet saa mange Krav, og i saa lang Tid, at man ikke tør nægte, at Trangen er der, begynder man gerne at drøfte, om Sagen ogsaa er moden. Jeg tvivler ikke om, at der er Trang til Stede mange Steder, og lige saa lidt tvivler jeg om, at der ogsaa er Modenhed i store Dele af Befolkningen til at gøre den Forandring ved Indgaaelsen af Ægteffab, som her er foreslaaet, og jeg maa derfor tillade mig fremdeles at anbefale Lovforslaget. Den ærede Minister talte om, at han havde under Overvejelse at se at læmpe noget paa de nuværende Forhold, og da der jo ikke er Udset til, hvad der er let at mærke, at saa dette Lovforslag gennemført, vil jeg gerne bede om, den højtærede Minister ikke vilde bruge altfor lang Tid til disse Overvejelser, netop fordi jeg er vis paa og ved, at der mange Steder er Trang til en Forandring.

Olesen: Jeg skal, som Sagen nu foreligger, kun sige et Par Ord. Jeg vil jo ogsaa gerne anbefale dette Lovforslag, ikke fordi jeg netop er enig i alle Gøreligheder, men jeg vilde gerne lægge et godt Ord ind for, at man behandler dette Forslag saaledes, at vi kunne komme til at faa obligatorisk borgerligt Ægteffab, idet jeg særlig ser Sagen fra et kirkeligt Standpunkt. Jeg ser nemlig saaledes derpaa, at man mange Gange ikke er langt fra at drive en Bespottelse med Guds Navn, naar det skal anvendes paa hvilket som helst Ægteffab. Det er jo en historisk Skendsgerning, at Ægteffabet fra Begyndelsen af gennem Tiderne har været en borgerlig og verdslig Handling, og det ligger jo ikke mange Aar tilbage, at det saaledes fuldt ud